

Hogy érthetné X az Y-t, pláne a Z-t?

Előadás a generációs csapdákról

Az a nemcsak a görög ábécé első betűje és a háromszög egyik szöge, hanem a 2010 után született generáció elnevezése. Nekik már világra jöttük pillanatában nemcsak számtalan ismerősük, hanem digitális történelmük is van, hiszen Y generációs szülei az első ultrahang felvételtől kezdve mindent feltesznek róluk a közösségi oldalra. A digitalizáció korában ez szinte természetes, de azért felvetődik a kérdés: Mit szól majd ehhez a gyermek, ha felnőtt? Megérti-e anya a lányát, apa a fiát? És a tanítvány tanárát? Milyen generációs csapdák ejtenek vagy tartanak fogva bennünket, miközben alig várjuk, hogy valaki kiutat mutasson.

Steigervald Krisztián intergeneráció kutató időutazásszerű, jó hangulatú előadásán ezt kísérte meg a legutóbbi Bolyai estén, március 22-én, az iskola dísztermében. A program a Bolyais Szülők Egyesülete szervezésében és támogatásával valósult meg.

A kutató a ma élő hat generációval multinacionális cégek tanácsadójaként is foglalkozik. Elhangzott, hogy generációs sajátosságainkat az határozza meg, hogy mikor nőttünk fel, hiszen az utóbbi 60-70 évben társadalmi szerepeink és reakcióink változtak. A legidősebbek a veteránok vagy építők, az 1945 előtt születettek generációja. Számukra a világ csupa bizonytalanság, mert tragédiák, veszteségek és nélkülözés közepette nőtték fel. Ezért életük a biztonságkeresésről szólt, amit a családban és mindössze egyetlen munkahelyükön találtak meg.

Őket a '46-'64 közötti a Baby Boomerek követik, akiknek már kicsit kitágult a világ, a család mellett megjelentek tágabb közösségi formák. Gyermeküket poroszos tekintélyelv, merev hierarchikus szabályok szerint, nem babusgatva, ölelgetve nevelték fel. Ugyanakkor mindent megtettek értük, hogy tanulhassanak, és könnyebb legyen az életük. Ők az első két keresős családmodell: születés után egy-két évvel az anyákat kivonták a családból, gyermekeiket bölcsődébe adták és visszamentek dolgozni.

Ezekből a gyerekekből lettek az úgynevezett „kulcsos gyerekek”, azaz a '65 és '79 között született X generáció. Meghatározó attitűdjük, akárcsak veterán nagyszüleiknek, a bizonytalanság. Ők az állandó változásra rendezkedtek be, változtatni akarnak, akkor is, ha nem kell. Fiatalon vezető pozíciókba kerültek, „megmondó vagy csapatépítő emberek” lettek. Ők még borítékban küldték a leveleket a barátainak, aztán később e-mailt írtak, ma talán már Messenger üzenetet, de fontos számukra, hogy találkozzanak velük. Használják az információs technológiát, de sokkal ügyetlenebbül, mint gyermekeik.

A '80-'94 között született Y gyerekek az egoista generáció: individualizálták a zenét a walkmannel, megalkották a szelfit. Értékrendjük csúcsán nem a család, hanem a pénz, a siker, az elismertség, az érvényesülés áll. A fogyasztói társadalomban való előbbre jutás a céljuk, nem engedelmes munkaerők, nem engedelmes diákok. Nekik a számítógépes világ és az internet olyan természetes, mint a levegővétel. Azt várják, hogy az iskolában valami olyat tanítsanak nekik, ami nincs fent a neten.

Az 1995-2009 között született Z generáció követi őket, akik együtt serdültek az internettel. Ugyanolyan érzelmeket élnek meg az offline és az online térben. Sem a szülőt, sem a tanárt nem tisztelik pusztán a koráért vagy a tudásáért. Tiszteletet az iránt érznek, aki számukra kényelmesen megszerezhető, hatékony tudást ad át. Úgy gondolják, hogy az élet róluk szól, ők irányítják. Mottójuk: „Jogom van azt tenni, ami boldoggá tesz.” Virtuális közösségek tagjaiként keresik az önmegevalósítást, de tovább állnak, ha nem találják.

Vagyis minden generációnak megvan a maga igazsága, ami nem egyetemes igazság. De az átélt generációk élménytartományát összesíti a következő. Ennek felismerése és önmagunk megismerése lehet a generációs csapdák elkerülésének alfája és omegája.

Takács Marietta